

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena: Na celý rok — — — — — 8.— kor. Na pol roka — — — — — 4.— « <i>Jednotlivé číslo 16 hal.</i></p>	<p>Hlavný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT Zodpovedný redaktor: JÁN BARTOS, krajinský vyslanec Za vydavateľ'stvo zodpovedný: JÁN MOLNÁR, pápežský pralát</p>	<p>Redakcia a vydavateľ'stvo: Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám sem sa majú posilať predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</p>
---	---	---

Proroctvo a skutočnosť.

Zakončené je nové podmánenie vlasti! Kto o tomto pochybuje, nech si prečíta odpoveď, akú osvietený pán biskup stolnobelohradský, jeho Excellencia dr. Ottokár Prohászka nedávno dostal v hlavných novinách židovských. Noviny tie písaly doslovne: «Pán biskup! Darma proti nám búrite. Nech sa vám páči v známosť vziať raz na vždy: že sme my doma!»

Nové podmánenie Uhorska prevedené je v smysle proroctva a návodu reči, ktorú leMBERGSKÝ rabín v shromaždení Cionistov povedal v mesiaci marci r. 1912. Spomenutý rabín v jeho reči, dľa podania novín «Straz Polska» vyslovil sa nasledovne:

«Bratia moji! Izraeliti už od 19 sto rokov bojujú za to panovanie nad celým svetom, ktoré už sám Boh slúbil bol Abrahámovi. Posiaľ kríž víťazil nad židmi. Títo po všetkých čiastkach sveta roztrúsení, cez dlhé časy boli predmetami najukrutnejšieho prenasledovania. Včul ale môžeme nádej mať! Tá skutočnosť, že židia roztrúsení boli po všetkých krajinách zeme, dôkazom je toho, že tie krajiny tvoria ich vlasť. Izrael so dňa na deň je mohutnejší... Nám židom pošťastilo sa do rúk dostať najdôležitejšie stredišťia svetovej bursy. Židia všade vládnu najmohutnejšími kapitálmi: Zadlžené sú už všetky štáty, ktoré sú už k tomu prinútené, aby ich bane, železnice, fabriky zaviazaly židom.»

Včul nasleduje židovského «tachlis»-a (ciela) bližšie označenie: «Včul už ešte len to pozostáva, aby aj majetok pozemkov úplne dostal sa do rúk židov, zvlášte latifundia! Keď do rúk židov prejdú aj veľké majetky, vtedy na týchže pracujúci kresťanskí robotníci ohromné dôchodky budú donášať židom. Dnes sme už my mohutnejší. Pravda je síce, že sa mnoho židov dá pokrstiť, to je ale len ku tomu dobré, aby tým viacej zväčšovalo našu mohutnosť, bo tí, čo sa dajú pokrstiť, nikdy neprestanú byť židmi. Príde ešte aj ten čas, keď aj kresťania vďačne by sa stali židmi, vtedy ale ľud Júdy s opovržením odsotí ich od seba.

Medzi kresťanskými konfessiami my sme rozducho-

vali plameň nesvornosti a bojov. Najvzteklejšie boje budeme viesť v prvom rade proti katolíckemu duchovenstvu. Upotrebíme proti nemu posmievanie a potupovanie, zašpiníme ho pohoršlivými historiami a takým spôsobom vystavíme ho opovrhnutiu sveta. Potom do našej moci zdrapíme školu. Smer kresťanského ducha musí zaniknúť. Cirkev utratí jej vplyv, keď ju spravíme chudobnou a keď jej majetky stanú sa korisťou Izraela. Sbor sudecov, vrchnosti, sbor lekárov atd. musia sa stať židovskými. Francúzsko je už naše. Včul je rad na Rakúsku a Uhorsku. Konečne do našej moci úplne dostať musíme tlač, bo naše panovanie nad svetom jedine tlačou môžeme si celkom zabezpečiť.»

Toto proroctvo a tento návod leMBERGSKÉHO rabína silou-mocou usiluje sa uskutočniť židovstvo v Uhorsku. Dnes už nielen banky, všetky peňažné ústavy, priemysel a kupectvo sú v jeho rukách, lež s nenasytednou paľravosťou vrhlo sa aj na pozemky, úrodnú pôdu Uhorska. Židia dobre vedia, že koho je zem, toho je i krajina!

Kolko úrodnej pôdy Uhorska do r. 1913. nachodilo sa v židovských rukách, to Štefan Miklóssi v jeho knihe: «Keresztény magyar népünk gazdasági romlása» (Hospodárska záhuba nášeho kresťanského ľudu uhorského) dokázal nasledovnými dátami štatistickými:

Priestor obrábanej pôdy Uhorska 100 holdov prevyšujúci obnáša 17,565.152 katastrálnych holdov. Z tohto priestoru v rukách uhorského židovstva, ako kúpená vlasť do roku 1913., nachodilo sa 2,116.279 katastr. jochov; v árende mali: 2,715.198 katastrálnych jochov; židovstvo Uhorska z krajinského obrábaného územia do výsudného roku držalo teda v rukách súhrnom: 4,832.477 katastrálnych jochov, teda 27.5% ov úrodnej pôdy krajinskej. V tomto ale nie sú zarátané obrábané pozemky niže sto katastr. jochov, z ktorých premnohé do r. 1913. tiež nachodily sa v rukách židovstva. Počet pozemkov niže 100 katastr. jochov obnáša u nás 19,292.094 katastr. jochov. Kolko z týchto pozemkov patrí židom, najlepšie by vedeli povedať ľudia, čo znajú pozemkové pomery dedín. Štatistika o tom ešte neni

sostavená ačpráve by bola veľmi potrebná, aby sme dôkladne poznali to veľké nebezpečie, aké hrozí našmu ľudu hospodárskemu.

Záležitosť nového podmánenia krajiny v takomto stave nachodila sa do roku 1913. Vtedy ale ešte nebolo vojny a nezúrily tie ohavné konjunktúry, ktoré židovstvu pomohly ku neslýchane veľkým kapitálom, ktorými vrhlo sa ku rapídному skupovaniu všetkých veľkých a malých pozemkov, ktoré sú na predaj a ešte aj takých, ktoré síce nie sú na predaj, ktoré ale neslýchaným preplácaním a pod falošným titulom parcelovania vie si zadovážiť. Banky, iné peňažné ústavy, konsorcia, účastinárske spoločnosti, váleční millionári, všetko samé židovstvo behom terajšej vojny už do teraz pokúpilo tisíce a tisíce katastrálnych jutár úrodnej pôdy Uhorska. Najpeknejšie, historickej významnosti veľké pánstva prechádzajú do rúk židovských. Vláda síce pred dvoma rokmi, teda dosť neskoro, vydala nariadenie ku obmedzeniu, prekazeniu skupovania pozemkov zo stránky cudzincov. Židia ale veľmi dobre vedia, ako sa majú prehrýzť cez formality uvlastnenia a ľahko dokážu, že sú uhorskí štátni občania a ďalej veselo skupujú pozemky.

Kto je ale príčinou tohoto veľkého nacionálneho nebezpečia, aké záplavou židovstva hrozí Uhorsku? Nikto iný, ako liberáli a ich vlády, ktoré tu zúrily od roku 1867. Jestli sa kresťanské obecnstvo neprebudí z tuhého spánku a zákonnou cestou nezahatí špatné remeslo pažravého židovstva, úplným podmánením si krajiny splní sa proroctvo lebergského rabína a v Uhorsku skutočne doma budú židia.

V Budapešti od 2. do 8. septembra vydržiavať sa majúceho sociálneho týždňa podrobný program.

V predbežnom vyzvaní označili sme, aký cieľ zamýšľame dosiahnuť vydržiavaním sociálneho týždňa. Odtedy sme sa presvedčili, že náš plán so všestranným súhlasom stretá sa u všetkých tých, ktorí nechcú ľahostajne kráčať pri objavoch, na ktoré prstom poukazuje terajšia doba. Zaoberať sa nám treba na povrchu hodenými problémami, aby ich nové rozriešenia bez nás a proti nám neboly prevedené. Kto nižeuadaný podrobný program s pozornosťou sleduje, zaiste najde v ňom problém, s ktorým dľa jeho citu alebo už povedomia sa stretá alebo s ktorým aj zápasí. Bezpochyby poslúži to len ku lepšiemu pripraveniu sa ku ďalším zápasom, keď bude slyšať takých mužov, ktorí viacej možnosti mali zaoberať sa s rôznymi spôsobami rozriešenia.

V programme doteraz ustálenom stanú sa snáď len na podelenie času poľahké premeny, v podstate ostane nezmenený.

Behom sociálneho týždňa vydržiavaného kursu predsedom je: dr. *Ottokár Prohászka*, biskup stolnobeohradský; námestný predseda: dr. *Alexander Giesswein*, prälát-kanonik, krajinský vyslanec.

Poľnohospodárskej a spolkovéj skupiny záležitosti

prednáša *Štefan Haller*, kraj. vyslanec; skupiny priemyslu a sociálne *Karol Huszár*, kraj. vyslanec a skupiny kulturálnej dr. *Alexander Ernstszt*, pápežský prälát, hlavný správca Katolíckej Ľudovej Jednoty.

Prednášky vydržiavajú sa v nasledovnom poriadku:

V pondelok, 2. sept. popoludní o 4. hodine:

Zaháječná reč: Dr. *Ottokár Prohászka*, biskup.

Poľného hospodárstva nášeho významnosť a povolanie na svetovom tržišti: Dr. *Franc Blaskovics*, opát-kanonik.

Večer porada redaktorov vidieckych a hlavnomestských novín.

V utorok, 3. sept. predpoludním o 10. hodine:

Nášeho poľného hospodárstva vývinu podmienky a prostriedky: Dr. *Eugen Czettler*, min. triedny radca.

Majetkovej politiky našej viaceré smery: Gróf *Jozef Mailáth*, sk. vn. t. radca.

Popoludní o 4. hodine:

Hrdinov a invalidov vklúčenie do poľného hospodárstva nášeho: *Julius Csöngedy*, tit. kanonik.

Agrárnych síl získanie: *Štefan Haller*, krajinský vyslanec.

V stredu, 4. sept. predpoludním o 10. hodine:

Finančné záležitosti Uhorska a pomery nášeho úveru: Barón *Fridrich Korányi*, hlavný správca K. N.

Naše úlohy na poli šafárenia s peniazmi: Dr. *Alexander Simonyi-Semadam*, krajinský vyslanec.

Popoludní o 4. hodine:

Úverkové družstvá: *Edmund Kirschaneck*, farár.
Organisovanie sdruzenia: *Pavel Meskó*, správca ústavu «Hangya».

Skupiny zadovazovania a príležitostné sdruzenia: *Gejza Szoják*, tajomník.

Vo štvrtok, 5. sept. predpoludním o 10. hodine:

Katolíckeho duchovenstva sociálne a politické povolanie: *Leopold Hauser*, prälát, predseda rakúskej kresťansko-sociálnej strany.

Významnosť a účinkovanie organisačných stredíšť: Dr. *Alexander Ernstszt*, pápežský prälát, hlavný správca Kat. Ľudovej Jednoty.

Katolíckej inteligencie sociálne sebvzdelanie: Dr. *Jozef Vass*, správca peštianskeho kollégia sv. Imricha.

Popoludní o 4. hodine:

Významnosť uhorského priemyslu a smerujúce zásady ku jeho prevádzaniu: *Farkas Heller*, professor university.

Priemyselny socialismus: Dr. *Béla Földes*, bývalý minister.

Večer shromaždenie robotníkov: *Leop. Kunschák* a dr. *Jozef Vass*.

V piatok, 6. sept. predpoludním o 10. hodine :

Uhorská sociáldemokracia: Karol Huszár, krajinský vyslanec.

Sociáldemokracia a kresťanský socializmus: Dr. Alexander Giesswein, prälát-kanonik, kraj. vyslanec.

Popoludní o 4. hodine :

Organisovanie mestskej a dedinskej mládeže: Dr. Mikuláš Töttösy, predseda ústredného tovaryšského spolku katolíckeho.

Technika spolkového života a osobná povaha vodcov: Dr. Štefan Komócsy, správca ústavu.

Výchova mládeže ku stavom intelligentným: Dr. Jozef Vass:

Večer porada odbornej organisácie.

V sobotu, 7. sept. predpoludním o 10. hodine :

Výchova dedinských žien: Šarolta Geöcze, správkyňa ženskej učiteľskej prípravovne.

Organisovanie mestských žien: Šarolta Korányi, predsedníčka.

Popoludní o 4. hodine :

Sociálna účinnosť žien v budúcnosti: Edita Farkas, pani základiny.

Organisovanie robotníčiek: Rytier Emil Kriegs-Au, predseda.

Večer učňovské shromaždenie.

Poplatok zúčastnenia sa v kurse je 10 kor., ktoré s prihlasom súčasne treba poslať. Poplatok ku prednáškam jednotlivých dní obnáša 2 koruny.

Predsedníctvo Kat. Lud. Jednoty.

Velká kresťansko-sociálna konferencia v Prešporke.

Krajinské Kresťansko-sociálne Družstvo a ku nemu patriaci **Prešporský Kresťansko-sociálny Spolok**, cieľom pojednávania o aktuálnych problémoch sociálnych, v pondelok, 26. augusta predpoludním o 10. hodine vo veľkej dvorane katolíckej autonómnej obce prešporskej

sociálnu konferenciu

vydržoval s nasledovným programom :

Zaháječnú reč povedal: Dr. Alexander Ernszt, pápežský prälát, hlavný správca Katolíckej Lud. Jednoty.

1. Potrebnosť organisovania sa, predniesol: Karol Huszár, krajinský vyslanec.

2. Hospodárske polozenie robotníctva počas vojny a po vojne, vysvetlil: Štefan Haller, krajinský vyslanec.

3. Kresťansko-sociálne akcie v stredí a po vidieku. Udal: Ján Székely, tajomník odbornej organisácie.

4. Popoludní o 3. hodine vo veľkej dvorane katolíckej autonómnej obce prešporskej bola porada vodcov pohybov kresťansko sociálnych.

Červení ako priatelia úžerníkov.

Úžera so dňa na deň zvyšuje ceny našich potravných článkov. Obuve a šiat preto nemáme, bo zdrazovatelia nemožným nám činia, aby sme si ich kúpili. Zatiaľ my hladní chodíme vo fabrikách a dielnach, úžera v každej minúte zarába tisíce. Úbohé matky proletárske so žalosťou vidíme s tržišťa ísť s prázdnu kapsou a ešte s prázdnejším pudelárom. Hlboký dojem robí pohľad na malé dietky robotnicke, keď zamyslené obdivujú skvostné partieky vo výkladoch.

Či by každý člen spoločenstva nemal sa sdružiť s vládou, aby sme sa oslobodili od tejto pliahy? Či by nebolo treba korbáčom zahnať všetkých zdrazovateľov, aby sme znovu lacnejšie a lepšie žiť mohli?

Jestvuje jedna strana, ktorá najkriklavejším hlasom búri proti všetkému, čo druhí za sväté držia. Ktorá v špinavých jej novinách napáda každú záležitosť; ktorá pred verejnosťou predstavuje sa ako taká, že robotníctvo z veľkej biedy jedine ona vyslobodíť môže. Toto je strana sociáldemokratov. Každý by od nej očakával, že proti zdrazovateľom potravín najbezúzdnejší boj bude ohlasovať. Je tomu ale práve naopak. Tá strana, čo sa s tým chvasta, že je stranou robotníctva, v jej novinách ani len jedným slovom nespomína boj proti zdrazovateľom potravín. Ba práve včul vyšlo na svetlo, prečo na peštianskom shromaždení demonštrovali v prospech válečných millionárov, prečo válečný millionár Dénes predsedal vedel shromaždeniu robotníckemu. Červené noviny «Dohánygyári munkás» v ich čísle 1. júla v krátkosti vysvetlili to nasledovne: *Proti zvýšeniu cien a proti úžere bojovať, nie je vecou robotníctva.*

Teda, keď ty robotník-otec tvojmu synovi nevládzeš topánky kúpiť za 200 korún, keď sám polonahý beháš, bo jedna odev stojí 2000 korún, keď tvojej žene nevieš sukňu kúpiť, bo Iceik pýta za ňu tvoj celoročný zárobok, proti tomuto netreba pracovať a bojovať! Prečo? Bo to tak chcú Iceikovi priatelia Weltner a Manó Buchinger Daj sa teda len ďalej zdierať, hladuj ďalej aj s tvojou rodinou, tak to chce tvoja organisácia, odborná organisácia sociáldemokratov.

A títo páni vydávajú sa za priateľov robotníctva? Šalbiari sú, čo len židovských zdrazovateľov podporujú a proti záujmom robotníctva páchajú ohavnú zradu.

Ján Tobler.

Do pozornosti kresťanských hospodárov.

Ludová hospodárska obchod tovaru prevádzajúca
uč. sp. Budapešť, IV., Ferenciek tere 4.

výhodne zasiela

každého druhu hospodárske stroje, sejačky, šrotačky
atď. olej, kolomaz, masť ku strojom a iné potrebnosti.

Za najvyššie ceny kúpi

vino, mäd, včelský vosk, ovocie, ovocnú pálenku,
zeleniny a zelené veci, vlnu a každého druhu plodiny.

Každý kresťanský hospodár teda vo vlastnom záujme nech sa obráti ku vyš udanej firme!

Udalosti svetovej vojny.

O udalostiach svetovej vojny predošlého týždňa, dľa úradných zpráv hlavných válečných stánov, podávame nasledovné:

Talianske bojište. 18. augusta: Miestami živšia delostrelecká činnosť. V Albánii nič zvláštneho. 19. aug.: Pri Piave odrazenie výskumných pokusov nepriateľa. 20. augusta: Víťazné vtrhnutie našich čiat do nepriateľských čiar pri Sasso Rosso. Vo vidieku Asolene odrazenie nepriateľského útoku. 21. augusta: Zničenie nepriateľského oddelenia, ktoré prešlo cez Piavu. V Albánii nič zvláštneho. 22. augusta: Na Monte Cimone víťazné odrazenie nepriateľského vytrhnutia. V Albánii naši letúni na talianske letúnske osady pri Valone hodili bomby a zapríčinili požiare. 23. augusta: Naši letúni so zdarom hodili bomby na talianske letúnske osady pri Mestre. Talianski letúni bez zdaru hodili bomby na Polu. V Albánii naše čaty na viacej bodoch vtrhly do talianskych posícii, dovedly zajatcov a ukoristily kanóny. 24. aug.: Talianski letúni hodili bomby na mestá Bozen a Gries; zabili viac ľudí a porúchali nemocnicu. V Albánii naše čaty pretrhly prvú čiaru nepriateľa. Naši letúni bombardovali Valonu.

Západné bojište Nemcov proti Francúzom, Angličanom a Amerikánom. 18. aug.: Nemecké čaty pristavily novú nepriateľskú offenzívu medzi Oise a Avre. 19. augusta: Zmarenie francúzskej offenzívy pri veľkých ztratách nepriateľa. 20. augusta: čiastočný malý zdar. Angličanov. Zmarenie všetkých francúzskych útokov. 21. augusta: Zmarenie nepriateľských pokusov o pretrhnutie nemeckého frontu medzi Oise a Aisne. 22. augusta: Na protiútokoch nemeckých čiat zmarily sa všetky útoky Francúzov, Angličanov a Amerikánov. 23. augusta: Zdary nemeckých čiat severne od Bapaume. 24. augusta: Angličania rozšírili priestor útočenia. Zdary nemeckej obrany. Zničenie vyše 50 anglických tankov, pancierových ozbrojených motorov.

Vojna na mori.

Ztrata antantu v júli.

Z priestoru obchodných lodí, ktoré naši nepriatelia upotrebujú aj ku válečným cieľom, v mesiaci júli potopili sme 550.000 tún. Od počiatku vojny ústredné mocnosti potopily 18.800.000 tún, z tohto asi 11.600.000 tún utratilo anglické obchodné loďstvo.

Anglicko českých úskokov uznalo za svojich spojencov.

Viedeň, 17. augusta. Anglická vláda vydala nasledovné osvedčenie:

— Od počiatku vojny «česko-slovenský» národ každým prostriedkom odporoval spoločnému nepriateľovi. Postavili značnú armádu, ktorá bojuje na troch rozličných bojištách a v Rusku, taktiež na Sibiri chce

pristaviť nemecké vtrhnutia. Na uznanie ich námah o dosiahnutie neodvislosti Veľká Britannia Česko-«Slovákov» uznáva za spojenecký národ a tri česko-«slovenské» armády za spojeneckú a vojnu vedúcu armádu, ktorá s Rakúsko-Uhorskom a Nemeckom vedie riadnu vojnu. Veľká Britannia ďalej uznáva česko-«slovenskú» národnú radu za najvyšší orgán česko-«slovenských» národných záujmov a za terajšieho plnomocníka budúcej česko-«slovenskej» vlády a jej právo, aby nad touto spojenkou a vojnu vedúcou armádou vykonávala najvyššie veliteľstvo.

Ku tomuto osvedčeniu úradne poznamenávajú:

Základ a obsah tohto najnovšieho anglického osvedčenia čo najrozhodnejšie treba odmietnuť. «Česko-slovenská» národná rada je zo súkromných osôb pozostávajúcím výborom, ktorý nedostal poverenie od českého, tým menej od česko-«slovenského» národa, ktorý žije len vo fantázii antantu. Práve takým nesmyslom je tento výbor predstaviť čo plnomocníka jednej budúcej vlády. Tak zvaná česko-«slovenská» armáda môže byť síce súčasťou armády antantu, ale zaiste nie spojencom antantu v smysle medzinárodného práva. Dobré vieme, že len malý zlomok takzvanej česko-«slovenskej» armády pozostáva z rakúskych alebo uhorských štátnych občanov slovanského jazyka. Týchto ale napriek každému uznaniu antantu s našej strany považujeme za vlastizradcov a v tomto smysle budeme zachádzať s nimi. Nemožno strpeť, aby celé národy, ktoré svoje občianske povinnosti stále plnily a ktorých synovia vo svätzku rakúsko-uhorskej armády hrdinsky bojovali proti antantu, tomuto úradnému anglickému osvedčeniu podobnými prostriedkami boli upodozrievané. Rakúsko-uhorské zahraničné ministerstvo v tejto záležitosti podrzuje si ešte ďalšie kroky.

Nemecký hlas.

Bersin, 17. augusta. «Lokalanzeiger» o najnovšom osvedčení anglickej vlády, ktorým Čechov uznáva za spojenecký národ, píše: Lahko je uhádnuť, že čo chce Anglicko a Amerika s touto politickou fašiangovou komediou, že uzná nejestvujúcu vládu, armádu nemajúcu vlasti a štátnu moc bez štátu. Táto sveto-historická nemožnosť není iným, ako verejným vyzvaním ku všetkým českým vlastizradcom, aby statne pokračovali vo vlastizrade. Sotva možno uveriť, žeby Česi boli natoľko slepi, aby vážne brali toto uznanie.

Nôž špekulácie na hrdle plodínarov.

Špekulácia, refazové kupectvo neustále pracujú čo možno s najvyberanejším rafinerstvom. Takrečeno súbežia s válečnou technikou. Na poli verejného poľnohospodárskeho života není už takmer ani jedného vláska, na ktorý by sa neprilepila táto, životnú silu kynoziaaca, ssajúca filoxéra. Pri tomto, prv-neskôr hroznými následkami hroziacom objave ale, so stránky patričných vrchností s ľútosťou zkusujeme istú nevládnosť, ako sa hovorí liberálnu trpezlivosť, čo v obore

obchodníctva nebudaj povedie ku všeobecnej demoralizácii. Práve aby toto prekazené byť mohlo, potrebná by bola pevná, prísna, len o verejné záujmy bdiaca administrácia, ktorá železnou pästou udusiť má počas vojny za frontami šíriacu sa úžeru. Ináč, keby sa v našej krajine bárskoľko urodilo tých najcennejších plodín, krvútne pracujúci, horko sa potiaci, telesnú i duševnú silu sdierajúci plodníci ostanú vždy len robotujúcou luzou, bo vyše mzdy k vyžitiu potrebnej získaný ich ošoh, improduktívna háveď brachopascov, v obrovských obnosoch shrňa bez všetkej práce.

Zpomedzi mnohého iného, čomu vôbec vystavení sú naši hospodári, prítomne ideme poukázať na to nebezpečie a oškodenie, aké hrozí našim majiteľom viníc. Dľa zpráv hospodárskych zpravodajcov a plodníarov,

potom jeho cenu do nekonečna začnú dvíhať a zakaiaľ nové víno v pivnici plodníarov vrie a sa čistí, zatiaľ špinavá špekulácia z diferencií cien vyprešuje milliony.

Špekulanti tohoročnej úrode vína ku svojmu osohu takým spôsobom idú žilu seknúť, že pokúpili všetky prázdne sudy. Príležitostní kupci s vínom, špinaví čachrovatelia majú veľké zásoby sudov. Ich rachunok pri tom je veľmi jednoduchý. Oberačky sa blížia, majitelia viníc prinútení budú ich mušť predať za takú cenu, akú vtedy ustáli «konjunktúra». Tento manöver je opravde príprava ku ozbijaniu verejného hospodárstva. Proti tomuto treba čo najprísnejšie zakročiť a výdatnej obrany poskytnúť majiteľom viníc.

Vláda nech nariadi popísať koľko sudov potrebujú majitelia viníc a — ako to žiada stoličný výbor sabolč-

Povodňou pretrhnutý válečný most na Piave.

toho roku úroda viníc má taká byť, aká už od dávna nebola. O šesť-osem týždňov máme oberačky a majitelia viníc nemajú sudov. Na to môže dakto podotknúť, že poriadny gazda vždy má toľko sudov, koľko potrebuje. Medzi riadnymi okolnosťami to vôbec tak býva. Lenže počas vojny v predošlých rokoch nejedon majiteľ viníc prinútený bol víno aj so sudom oddať vojsku. Následkom toho premnohí hospodári nemajú sudov.

Teda blízko pred oberačkami panuje u nás veľký nedostatok sudov. Každému, i tomu najväčšiemu zločincovi najde sa ochotný obranca, tohoročnú výdatnú úrodu viníc neslobodno nám ponechať nesvedomitej špekulácii zlostných dráčov. Sudov je v krajine dosť, len to je chyba, že ich nemajú tí, čo ich opravde najviacej potrebujú, totižto majitelia viníc, lež majú ich kupci, ktorí, keď hrozno dozrie, majú ich «skutočné oberačky». Ná-kaza válečného kupectva prešla i na toto pole. Pri oberačkách kupci za lacné ceny pokúpia mušť a keď značná čiastka úrody vína nachodí sa v rukách kupecov,

skej právomocnosti — nech u tých, čo nemajú žiadnej úrody vína, sudy dá rekvirovať a za zodpovednú cenu prepustí ich tým majiteľom viníc, čo toho roku majú hojnú úrodu a sú bez sudov. Bo je to predsa hrúza, že keď pred dvoma rokmi v Sátoraljauhelyi a v Beregszászi na štátnych osadách liter suda možno bolo dostať po 8—10 hal., čachrovatelia so sudmi dnes za liter suda opovážia sa aj 2 koruny pýtať. Nech sa ľudom nesníva o sudoch z cementu alebo zo skla, zvlášte dnes, keď k vyhotoveniu takých ani času, ani potrebnej látky neni. U kupcov s vínom aj posiaľ do decembra, po zfahovačku, stálo dosť prázdnych sudov. Tieto treba v prvom rade upotrebiť a zrekvirovať úradnou cestou.

Jedinkým článkom, ktorý sa hodí ku vývozu a poslúžiť môže k upraveniu našej valúty, je u nás víno. Poneváč je víno drahé, preto sa ho doma menej miňa. Toto nacionálne usporenie, ktoré znamená veľkú a vážnu položku, treba využítkovať ku osohu krajiny. Vo vidieku Hegyalja poľskí židia na tokajskom víne zarobili 500

millionov. Jak dobre by padlo tento obrovský obnos obrátiť ku zaokrytiu daktorej vážnej položky štátneho rozpočtu. Včul ale ani odaniť ho nemožno, bo poľskí židia v ich špinavých kaftanoch zanesú ho do Haliče a vrátia sa k nám s hmyzom v ich pajesoch. V záujme verejného hospodárstva pozornosť vlády vyzývame na túto špekuláciu, akú na úkor a škodu kresťanských majiteľov viníc židovstvo prevádza so sudmi. Nech prisne zakročí proti týmto pažravým špekulantom. Nech prekazi, aby osov tohoročnej úrody vína títo špekulanti strčili do ich kaftanov. I tak už dosť stučneli, dosť millionov nahrabali z viníc, z vína a vôbec z potu kresťanského ľudu.

Nové nariadenia.

Povinovaté krmenie ošípaných.

Vláda vydala nariadenie o povinovatom krmení ošípaných na masť. Minister poľného hospodárstva nariadil, že každý, kto mimo tých ošípaných, ktoré bude kŕmiť na masť pre svoju domácu a gazdovskú potrebu, má vyše 35 kilogrammov ťažké ošípané, do 20. septembra povinný je ich chudé alebo na masť vykrmené ponechať Krajinskej kancelárii pre obchod s ošípanými. Táto povinovatosť nevstahuje sa na mašice a na bravcov, ale týchto nesmie byť viac, ako koľko mašíc a bravcov v patričnom gazdovstve dosiaľ obyčajne držali na plemeno. Na krmenie alebo na predanie ošípaných pohujúce sa ponúknutie treba oznámiť miestnemu zastupiteľovi (povereníkovi) Krajinskej kancelárie pre obchod s ošípanými alebo obecnému predstavenstvu (v mestách mešťanostovi).

Luhový kameň a krištálová sóda.

Minister obchodu upovedomil stolice a mestá, že počnúc od 1. septembra vrehnosťam pre obecnstvo vyassignuje luhový kameň a krištálovú sódu. Luhový kameň bude po 1 kor. 20 halierov, krištálová sóda ale po 64 haliere za kilogramm. Minister ešte spomnel, že každý mesiac 1500 metr. centov luhového kameňa a 3000 metr. centov krištálovej sódy prepustí obyvateľom krajiny.

Zvýšená cena strukoviny.

Minister stravovania vydal nariadenie, dla ktorého Válečná obilnica za strukoviny, ktoré jej ponúkli ku predaju a vskutku odovzdali, povinná je zaplatiť vyše maximálnej ceny 20 korún za každý metr. cent. Ale táto zvýšená cena je platná len do 30. septembra roku 1918. za odovzdaný hrach, krmný hrach a šošovicu, ďalej do 31. októbra roku 1918. za odovzdanú fazuľu a bôb.

Predĺženie urlaubovania gazdov.

Honvédsky minister barón Szurmay, vzhľadom na súrne skončenie žatvy a mlatby, v nariadení splnomocnii hlavných slúžnych, aby gazdom, ktorí boli ku poľným prácam oslobodení a o predĺženie oslobodenia zadali prosbu, ale ich prosba dosiaľ ešte není vybavená, do-

volili za 10 týždňov doma dočkať vybavenie ich prosby. Tiež toľko vyčkávacieho času môžu dostať aj tí, ktorí vojenskú službu dosiaľ ešte neplnili, teda ktorí teraz prvý raz pýtajú oslobodenie. Gazdovia ale, ktorých urlaubovali a počas svojho urlaubu prosili o oslobodenie, vyčkávaci čas za riadnych okolností nemôžu dostať, po vypršaní urlaubu teda musia narukovať.

Zemiaky pod zátvorom.

V smysle ministerskej úpravy pohujúcej sa na prevedenie nariadenia o postavení zemiakov pod zátvor, každý, komu sa neurodily zemiaky, alebo komu sa ich neurodilo toľko, koľko pre svoju domácnosť potrebuje, na základe nákupného certifikátu môže si kúpiť zemiaky pre domácu potrebu. Certifikát vystaví patričné obecné predstavenstvo. O zaopatrení zemiakmi obyvateľov hlavného mesta Budapešti vydané je osobité nariadenie. Minister stravovania sa postará, aby tým stoliciam a mestám, ktorých úroda ich potrebu nezaokryje, chybujúce zemiaky z krajinského zvyšku byly vyassignované.

Minister nariadil aj rekvirovanie zvyšných zemiakov u pestovateľov. Podžupani a mešťanostovia sú splnomocnení v prvom rade dobrovoľným ponúknutím, v druhom rade ale rekvirovaním bezpodmienečne zabezpečiť toľko zemiakov, koľko je na patričnú stolicu alebo mesto vyrúbené. Smluvami zviazané zemiaky všetky treba rekvirovať. Rekvirovať treba aj ku spracovaniu obecné zemiaky poľnohospodárskych páleníc a iných priemyselných závodov, ktoré patričné závody samé dopestovali.

Rekvirovanie (dobrovoľné odovzdanie) zemiakov najneskoršie do 15. septembra má byť prevedené. Kto do 15. septembra dobrovoľne odovzdá svoje zvyšné zemiaky, za každý metr. cent dostane 5 korún vyše maximálnej ceny, kdežto za rekvirované zemiaky pri prevzatí budú platiť len maximálnu cenu.

Že koľko zemiakov si môžu pestovatelia zadržat pre domácu a gazdovskú potrebu, to minister ustálil v nariadení, ktoré súčasne poslal podžupanom a mešťanostom. V tomto nariadení ustálené je aj to, koľko zemiakov môžu si zaopatrit tí, ktorým sa zemiaky neurodily.

Tu spomneme, že v istých stoliciah a mestách, tak v stolici bekésskej, čanádskej, krassószörényskej, peštianskej, torontálskej, ugočskej, ungskej, zvolenskej, v mestách: Košiciach, Prešporoku, v Baňskej Štiavnici a v Baňskej Belej, v Novom Sade bývajuci zemiakmi nezaopatrení ľudia v celej svojej stolici môžu si kúpiť potrebné zemiaky, naproti tomu v istých stoliciah, tak v abaujskej, oravskej, báč-bodrogskej, tekovskej, beregskej, gemerskej, hontianskej, komárňanskej, liptovskej, marmarošskej, novohradskej, nitrianskej, prešporskej, šárišskej, spišskej, trenčianskej, turčianskej, zemplénskej bývajuci, zemiaky kúpiť si môžu len vo svojej obci a len od takých pestovateľov, ktorí zemiaky pestovali na pôde niže 30 katastrálnych jutár, alebo ktorí nemajú vyše 10 vagónov zvyšných zemiakov.

CHYRNÍK.

Svätý otec pápež podujal kroky v záujme bývalej cárovnej. Z Lugana oznamujú: Dľa zprávy Osservatore Romano svätý otec pápež podujal kroky, aby bývalú cárovnu Alexandru a jej dcéru prepustili z Ruska. Pápež sa zaviazal, že na prípad potreby staral sa bude o ich rangu zodpovedné zaopatrenie.

Svätý otec pápež missiam v belgickom Kongu (Afrika). Na vystavenie kostola pápež dal 50.000 korún.

Z biskupstva spišského. Jeho excellencia, osvietený pán biskup spišský dr. Alexander *Párvy* vyzval svojich kňazov a učiteľov, aby podporovali spišský výbor voľnej výučby v poučovaní ľudu proti rozličným nevlasteneckým spoločenským bludným naukám dnešných nebezpečných časov. — Pomocný biskup dr. Martin Kheberich k spomoženiu katolíckych poslucháčov university obetoval 100 korún.

Z lubovenského volebného okresu (Spiš). Anton Beszkid, krajinský vyslanec kresťansko-sociálnej ľudovej strany starolubovenského volebného okresu, dňa 11. augusta v Starej Lubovni držal maďarskú a slovenskú účtovnú reč, s ktorou bolo obecenstvo veľmi spokojné. Potom navštívil mestečko Gúazdy aj obce Novú Lubovňu a Hobgart.

Nový titulárny kanonik. Jeho veličenstvo kráľ za čestného kanonika košickej kapituly vymenoval Jána Kurimszkeho, radcu sv. stolice, dekana-farára v obci Nagycséb (zeml. st.). Kurimszky už za 30 rokov účinkuje horlivo vo vinici Pána, je horlivým bojovníkom uhorských katolíckych pohybov, záležitostí Kat. Ľud. Jednoty a kresťanskej kultúry. Od samého počiatku je verným prívržencom ľudovej strany, stál pri jej koliske, počas jeho šírišského účinkovania bol cez roky predsedom malosobinovského ľud. okresu a počas koalície aj kandidátom ľudovej strany toho okresu. Kurimszky účinkoval aj v tlači, založil diecézanský časopis a písal články do viacerých katolíckych novín.

Zlatá omša Karola Viszolažského. V hontianskej obci Alsószemeréd (Dolné Semerovce) z príležitosti 50-ročného kňazského jubilea imponantným spôsobom oslávili veriaci svojho farára Viszolažského, ktorý už 40 rokov neunavne pracuje medzi nimi. Viszolažsky opravdive celkom blahu ľudu obetoval svoj život a ľud pocítil, že jeho duchovný pastier zaň pracuje a bojuje. Deň jubiläuma slávil každý dom, vybielili, vymaľovali domy, krásne ozdobili kostol a dom jubilanta, obec pristúpila k sv. prijímaniu a láskou demonštrovali pri svojom duchovnom pastierovi, ktorý dal ich obci kostol, školu, dom chubných, sirotinec a kláštor mníšiek, ktorý zo svojej obci 31 dievčat dal vyučiť, vychovať za vysokovzdelané mníšky. Viszolažsky ako stoličný výborník vždy záujmy ľudu podporoval, zastával na stoličných zasadnutiach. Celá výstava rozličných darov hovorí o povďačnosti duší ku nemu. Kňazstvo založilo fundácie, veriaci okrasu svojich domov dali k ozdobeniu, patrón obnoviť dal kostol.

Posledné dni cára. Dľa štockholmskej zprávy posledné dni cára boli veľmi trapné. Zakázali mu, aby listy písal k svojim a ponevác mu vyšly peniaze, jest musel kost arreštantský. Po odchode z Tobolska hned odlúčený bol od svojej manželky. Ani to mu nedovolili, aby bezprostredne pred svojou smrťou ešte raz videl svoju manželku a deti.

Pohrab bývalého cára. Zo Štockholmu oznamujú: Na nariadenie jekaterinburského českého veliteľa mrtvolu excára, ktorú sociáldemokratickí červení gardisti bez truhly, zaobalenú do plachty, pochovali v neposvätenom novom cintoríne, vyzdvihli, vložili do truhly a slávne pochovali do jednej krypty. Na obrade prítomný bol ohromný zástup ľudu. Jedon kňaz mal pohravnú reč, v ktorej vyslovil svoje opovrzenie nad vraždou, spáchanou na bezbrannom človekovi.

Na budapeštianske výpomocné káplnky novšie väčšie obnosy daly: grófka-vdova Ondrejova Ladányi-Niczky 1000, vdova Jozefova Haász 1000 a vdova Francova Heinrich 1000 korún.

Uhorskému Karpátskemu Spolku k vyvinutiu tatranských turistických zariadení minister orby štátnej podpory povolil 15.000 korún.

Smrť. Podolinský r.-kat. učiteľ Jozef Zatlónkál, posilnený sv. sviatosťami, po operácii zomrel v nemocnici v Košiciach. Mrtvolu jeho priviezli do Podolinca, kde ho pochovali 15. augusta. Nebohý bol verným prívržencom kresťansko-sociálnej ľudovej strany a horlivým katolíckym učiteľom za 23 rokov. Žil 44 rokov.

Vlammačné krádeže vo Spiši. V Šavniku, v Danišovciach, v Odoríne neznámi útočníci vylámali niekoľko sypáreň, z ktorých ukradli šatstvo a živnosť. V Markušovciach z mlyna Kolbayho ukradli strojové remene. V Harhove krčmárovi Náthanovi vlámali sa do domu a ukradli mu šatstvo v hodnote 5000 korún.

Z Batizoviec (Spiš) oznamujú: Batizovský Mariašovský starožitný kaštieľ, ktorý kúpila grófka Dessewffy, nová majiteľka trovami vyše 100.000 korún dala pekne obnoviť a onedlho doň vtiahne. Krásny kaštieľ je teraz opravdivou, obdivuhodnou okrasou obce a tatranského okolia so svojim čisto zachovaným barok-slohom.

Hrdinská smrť. Ján Payer, poručík 85. peš. pluku, hrdinskou smrťou zomrel v posledných bojoch Dolomit-frontu.

Cena vína stúpa. V nitrianskej stolici za hektoliter vína pýtajú už 1300 korún.

Veľké vybušenie streliva v Japonsku. Zo Simonos-Eku oznamujú: Na železničnom nádraží v tej chvíľke, ako vbehnul kiotioský expressvlak, vybušilo veľké množstvo streliva. Mrtvých a ranených je asi 100.

Prostriedok ku

rasteniu vlasov,

akého ešte nebolo. Behom krátkeho času narastú od neho bujně vlasy a prekazí vypadávanie vlasov, ochranu pred včasným ošedivením, behom mesiaca skvelý výsledok. Cena 10 a 15 K. Poštové trovy 1.60 K.

BOTAR C. REGINA, Budapest, Erzsébet-körut 34.

Retiazky na ohlávku 7 K.

Retiazky pre lichvu s patent strunou strednej jakosti 11 korún 50 halierov, silnej doroby. Trovy doposlania a zaobalenia týkajú sa objednávateľa. K objednanu pri voprednom zaslaní peňazí alebo s poštovou dobierekou.

LENDVAI MÓR vývozný dom,
Budapest, VII., Kertész-utca 43.

Svrabľavosť, lišaj, svrab

najrýchlejšie odstráni **Dr. Flesch-a** zákonom chránená

Skabofom-masť

Nešpiní, nemá žiadneho zápachu. Teglik na prábu K 3.—, veľký tegel K 5.—, rodinná dávka K 12.— Adresa K objednanu:

Dr. E. Flesch-a

„Korona“ gyógyszertára, (Győr).

Bez karotky zasiela

Schäfer Miksa, I., Döbrentei-tér 4.
Výborné domáce topánky s linoleum podrážkami pár za 15, 18, 35 K. **Prvotriedne sandále** od čísla 24—30 K 8.20, od 31—35 K 9.50, od 35—40 K 10.70, od 41—44 K 12.20 **Robotnícke sandále** mimoriadne trvácne 20 kor. **Robotnícke papuče** K 8.80. Ženské papuče 10 korún. Nezodpovedné zľátky prijímam.

Svrabľavosť, Potenie, Slničný úpaľ, Supanie kože, Svrab a hostec, Neduhy kože, rany, Opuchliny a staré rany

istotne lieči zákonom chránený prostriedok. **Borovičková masť.** Nešpiní a je zcela bez zápachu. Malý teglik 4 koruny, veľký teglik 6 korún, rodinný teglik 10 korún, k tomu patriaceho borovičkového mydla cena 6 K. Adresa objednávok

Alexander Gerő, lekárník Nagykovács 40.

Bezplatne

dostane každý na žiadost môj cenník strieborného, zlatého tovaru a hudobných nástrojov. Husle po K 40, 45, 55 a v. Dobré harmoniky K 45, 60, 80. 2 radov viedenskej harmoniky K 120, 140. 3 radov harmoniky K 300, 400 a v. Záměna alebo návrat obnosu. Zasiela s poštovou dobierekou alebo pri voprednom dopostaní peňazí vývozný dom **Ján Konrad** cis. a král. dvorný zásielca **Brüx 1817.** číslo (Čechy).

Sódu k vareniu mydla, sódu ku praniu šiat, sirkový kameňový prach, ocot k jedlám treba si objednať v Gaál korenárskom obchode József-u. 54. 191

Oznamy prijíma administracia

„Krestan“

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28.

Šrotujúci stroj.

V hospodárstve nevyhnutne potrebný, šrotuje od najhrubšieho do najmenšieho, ponač stroj najdokonalejšie možno regulovať. Lahkej práce schopnosti a hnatia, bo na ňom i dieta šrotovať môže. Cena s obalením a zárukou 120 korún, s prípravou na nohy 160 korún.

Tieto stroje zhotovuje a zasiela

IMRICH TÓTH, Jászalsószentgyörgy

Pri objednaní prosím zreteľne udat adresu a železničnú stanicu.

Zázračné šijacie šidlo

len K 4.90 šije najrýchlejšie štopujúce štíchy ako šijací stroj. Najlepší vynález K šitiu kože, roztrhaných topánok, koňského riadu pokrývok, vriec, každého druhu látok, tento vynález každému nevyhnutne je potrebný. Záruka súčasti upotrebenia. Cena kompletých šijacích šidiel s cvrnamí, 4. rôznymi ihlami a s úpravou upotrebenia, 1 kus K 4.90, 3 kusy K 13.50. Zasiela s poštovou dobierekou M. Swoboda. Viedeň, III/2. Hiessgasse 13—49.

8 halierov

(za jednu dopisničku) stojí Vás môj cenník, ktorý na žiadost bezplatne pošle Vám **Ján Konrad, cis. a král. dvorný zásielca Brüx 1816.** číslo (Čechy). Moderné 14 kar. zlaté zaušnice: K 70, 80, 90. 14 kar. zlaté prstene s barvisým kameňom: K 60, 70 s diamantom K 80, 90, 100 s brilliantom K 120, 150, 200. 14 kar. zlaté naručnice: K 200, 250, 14 kar. zlaté nahrdeľnice (kolliers): K 80, 90 s oveskom K 100, 120, 150. Veľký sklad zlatého a strieborného tovaru každého druhu zasielanie s poštovou dobierekou alebo pri voprednom dopostaní obnosu. Záměna povolená alebo návrat peňazí.

Ja Anna Csillag

s mojimi 185 cm. obrovskými dĺžky **LOREY VLASMI**, ktoré som dosiahla 14 mesačným upotrebením vlastného vynálezu masť. Toto je jediný osvedčený prostriedok proti prchnutiu ku podporovaniu rastenia a posilneniu pody vlasov. — Pri mužských v krátnej dobe časť pôsobí rastenie hustej brady, vlasom a brade dodá prirodzeného lesku a lahkej ohybnosti a do najvyššieho veku chráni pred časným ošedivením

Cena teglika: 6, 10 a 15 kor.

Poštové zásielky vybavujú sa každodenne, pri voprednom zaslaní obnosu alebo s poštovou dobierekou, do všetkých krajov sveta bezprostredne z dielne, kam všetky objednávania upraviť treba.

ANNA CSILLAG, Viedeň,
Kohlmarkt 20.

NAJDOKONALEJŠÍ MLYNEK!

Ktorým bár aj dieťa, pripraveným na ňom strojom, každého druhu obilie somleť môže Obrovskými schopnosťami roboty.

Bezodkladne k lifrovaniu. Cena K. 150.

Tenistý stroj k prípravaniu na stôl alebo postavec bez nôh K 120, menší k domácejmu upotrebeniu K 80. Objednanie prosíme na poštovej poukázke a zaslať treba aj

10.— K závdavok.

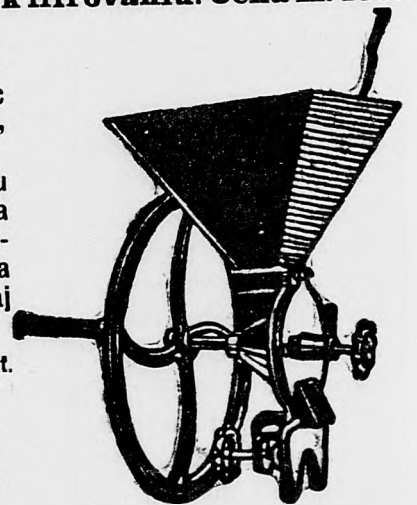
K odporúčaniu mlynky bezodkladne objednať.

Výlučná adresa objednávania:

PAVEL SOHR

Somoğyszil 35.

fabričný sklad oceľového tovaru.

Železničnú stanicu objednávateľa treba udat.